Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2020 seitsemänneksi lisätalousarvioksi

- Työ- ja elinkeinoministeriön pääluokka -

Talousjohtaja Mika Niemelä
Valtiovarainvaliokunnan
työ- ja elinkeinojaosto
6.11.2020

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Yritysten kustannustuki

- Hallitus antaa eduskunnalle lisätalousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta (508/2020) annetun lain muuttamisesta.
- Momentille 32.30.43 *Yritysten kustannustuki* esitetään 410 miljoonan euron lisämäärärahaa ja momentin määräraha muutettavaksi 2-vuotiseksi siirtomäärärahaksi.
- Kustannustuen ensimmäiseltä kierrokselta tulee jäämään käyttämättä reilut 140 miljoonaa euroa, joten yhteensä kustannustukeen käytettävissä siten noin 550 miljoonaa euroa.
- Tukikausi 1.6-31.10.2020, enintään 500 000 euroa/yritys

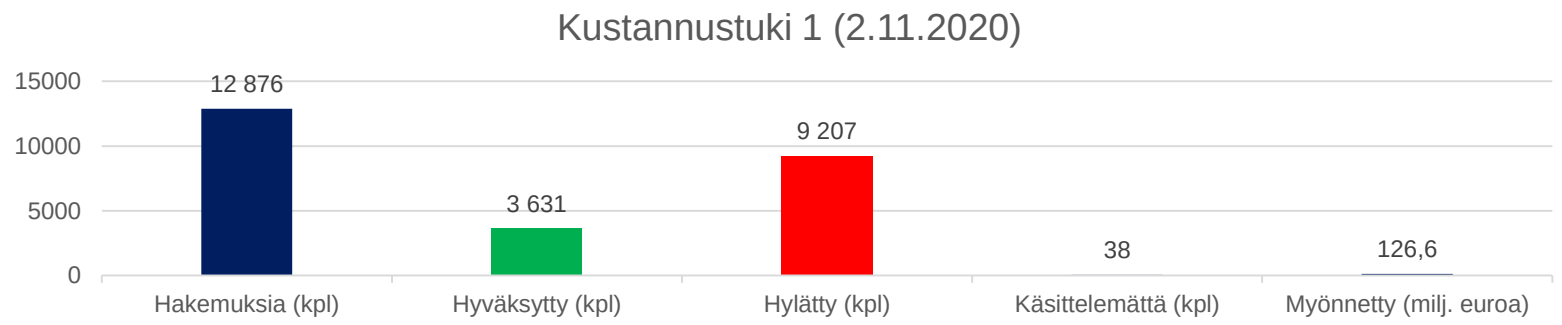

Kustannustuen sisältöön muutoksia

- **Liikevaihdon minimiraja esitetään poistettavaksi**
  - Arvio vaikutuksesta: +1 500 yritystä, +9 milj. euroa
- **Tukikautta esitetään pidennettäväksi 2 kk -> 5 kk**
  - Toimialojen erityispiirteiden huomiointi, eri aloilla liikevaihdon lasku eri vaiheessa
  - Pitkä tukikausi tasaa liikevaihdon satunnaisen vaihtelun vaikutusta ja parantaa tuen kohdentumista yrityksiin, jotka kesän ja syksyn aikana ovat kärsineet eniten koronasta
- **Vertailukaudeksi esitetään tukikautta vastaavaa ajankohtaa 2019**
- **Yhteensovittaminen muiden koronatukien kanssa poistetaan**
  - EU tilapäisten valtiontukisääntöjen mukaisen tukiohjelman enimmäismäärä edelleen 800 000 euroa/yritys/tukiohjelma
- **Hyväksyttäviin kustannuksiin esitetään laajennusta**
  - Kiinteiden kulujen sijaan: tukikauteen kohdistuvat yrityksen perustellusti osoittamat joustamattomat liiketoiminnan kulut ja menetykset, jotka ovat lopullisia ja joihin ei ole aiemmin myönnetty kustannustukea
  - Mm. vuokrakulut ja muut kulut liiketoiminnassa käytettävästä omaisuudesta, laite- ja esinevuokrat, käyttöoikeuskorvaukset, lisenssimaksut ja välttämättömät vuokratyövoiman kulut sekä ennakkomaksut, joita yritys ei esim. tapahtuman peruuntuessa saa takaisin.
- **Palkkakuluihin lisäksi toiminimiyrittäjien palkkakulut (hakemus)**
- **Kuluja hyväksytään yhteensä enintään kuukausitasolla keskimääräisen liikevaihdon verran**

Muu yritysten koronarahoitus

- Yritysten kehittämishankkeiden tukemiseen pk-yrityksille koronaviruksesta aiheutuvien vaikutusten hallintaan varattua myöntämisvaltuutta esitetään vähennettäväksi 60 miljoonalla eurolla. Arvio on, että pk-yrityksille myönnettävä kororahoitus tulee olemaan enintään 340 miljoonaa euroa – aiemmin lisätalousarvioissa myöntämisvaltuutta on budjetoitu 400 miljoonaa euroa.
- Ravitsemisyrittäjien tukemiseen varatusta 171 miljoonasta eurosta ehdotetaan vähennettäväksi 41 miljoonaa euroa, koska tuen käytön arvioidaan jäävään enintään 130 miljoonaan euroon.
- ELY-keskusten toimintamenoihin esitetään 1,1 miljoonan euron lisäystä, joka aiheutuu ravitsemusyritysten uudelleentyöllistämistukien ja toiminnan rajoitushyvitysten myöntämisestä ja maksamisesta, joita varten tarvitaan n. 20 henkilötyövuoden työpanos.

Yritysten koronarahoitus

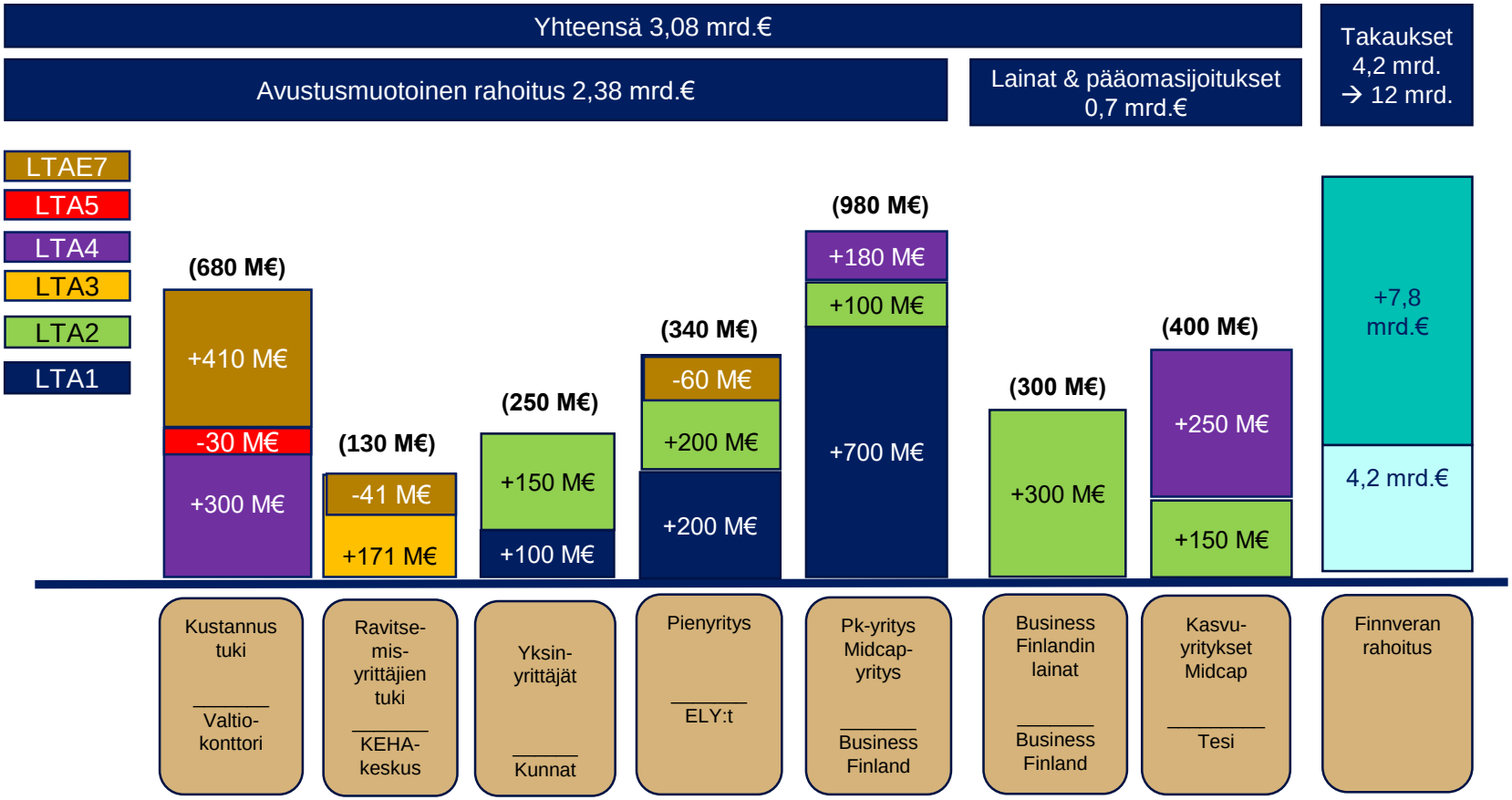

Ilmastorahasto Oy:n pääomittaminen

- Valtion kehitysyhtiö Vake Oy siirretään valtioneuvoston kanslian omistajaohjauksesta työ- ja elinkeinoministeriön omistajaohjaukseen.
- Vake Oy:n nimi muutetaan Ilmastorahasto Oy:ksi.
- Ilmastorahaston toiminta keskittyy ilmastonmuutoksen torjuntaan, teollisuuden vähähiilisyyden vauhdittamiseen ja digitalisaation edistämiseen.
  - Ensisijaisesti yritysvetoiset teollisen mittaluokan skaalaukset, joissa on kyse esimerkiksi uuden teknologian demonstraatiovaiheen hankkeista
  - Rahoitettavat kohteet voivat myös olla yksityisten ja julkisten toimijoiden yhteisyrityksiä.
- Yhtiö voi myöntää oman ja vieraan pääoman muotoista rahoitusta ja siihen voi liittyä tukielementti.
- Vaken omistuksessa olevat Neste Oyj:n osakkeet, 8,3 prosenttia, jäävät Ilmastorahasto Oy:n omistukseen (toimivalta Neste Oyj:n omistajaohjauksesta on edelleen VNK:lla).
- Lisätalousarviossa esitetään Ilmastorahastolle 300 miljoonan euron pääomittamista. Lisäksi Ilmastorahastolla on käytössä jatkossa Nesteen omistuksen 8,3 prosentin osuuden osinkotuotot.

Suomen Malmijalostus Oy:n omistuksen säilyttäminen valtiolla

- Valtion omistajastrategian mukaista on säilyttää Suomen Malmijalostus Oy kokonaan valtion omistamana erityistehtäväyhtiönä.
- Tämän johdosta esitetään peruttavaksi vuoden 2015 ensimmäisessä lisätalousarviossa momentille 32.01.89 sisältyvä eduskunnan suostumus Terrafame Oy:n omistuksesta luopumiseen.
- Suomen Malmijalostus Oy toimi vuonna 2015 nimellä Terrafame Oy, josta muutti ensin nimensä Terrafame Groupiksi ja sittemmin Suomen Malmijalostus Oy:ksi.
- Muutos vahvistaa valtion omistajastrategian ja parantaa Suomen Malmijalostus Oy:n asemaa markkinaehtoisen rahoituksen hankkimisessa.
- Muutos ei vaikuta Suomen Malmijalostuksen salkkuyhtiöihin.

Harmaan talouden torjunta

- Työ- ja elinkeinoministeriön toimintamenoihin esitetään 80 000 euroa harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan toimenpideohjelmaan liittyvien selvitysten toteuttamiseen.
  - Työperusteisia oleskelulupahakemuksia käsittelevien viranomaisten edellytyksistä havaita hyväksikäytön riskitekijöitä
  - Ulkomaisen työvoiman hyväksikäytön torjunnan menettelyistä eri maissa.

- Kilpailu- ja kuluttajaviraston toimintamenoihin esitetään 188 000 euron lisäystä Harmaan talouden torjuntaohjelman rahoituksella toteutettavaan tarjoustietojen saatavuuden mahdollistavaan tietojärjestelmään.

Arviomäärärahojen tarkennukset

- Momentin 32.30.50 *EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n rakennerahasto-, ulkorajayhteistyö- ja muihin koheesiopolitiikan ohjelmiin* arviomäärärahaa esitetään vähennettäväksi 30 miljoonalle eurolla. Vähennys aiheutuu arvioitua pienemmistä maksatuksista. Kuluvan vuoden myöntämisvaltuutta tulee siirtymään käytettäväksi vuonna 2021.
- Momentin 32.20.66. *Siirrot EU:n innovaatiorahastoon* arviomäärärahaa esitetään lisättäväksi 18 miljoonalla eurolla päästöoikeuden hinnan muutoksesta johtuen
  - Lisäys on kustannusneutraali, samanaikaisesti päästöoikeuksien huutokauppatulot nousevat momentilla 12.32.99)
- LNG-terminaalien investointituen arviomäärärahaan esitetään 5,5 miljoonan euron vähennystä, koska yhden terminaalihankkeen maksatukset siirtyvät vuodelle 2021.

Muita muutoksia

- VTT:n valtionavustukseen esitetään 0,3 miljoonan euron lisäystä, joka aiheutuu VTT:n asiantuntijatuesta kotimaisen suojainvarustetuotannon käynnistämiseen sekä suojavarusteiden laadunvarmistukseen.
- ELY-keskusten toimintamenoihin esitetään 385 000 euron lisäystä etätyökapasiteetin kasvattamisesta aiheutuneisiin lisämenoihin.
- Kaasukäyttöisten kuorma-autojen hankintatukeen esitetään siirrettäväksi 1 miljoonaa euroa LVM:n pääluokkaan momentilta 32.20.47 *Sähköisen liikenteen ja biokaasun liikennekäytön infrastruktuurin edistäminen.*
- Laivanrakennuksen innovaatiotuen vuoden 2019 talousarviossa myönnetty 10 miljoonan euron siirtomääräraha peruutetaan, koska hankkeet ovat siirtyneet rahoitettavaksi vuoden 2020 talousarvioon sisältyvällä myöntämisvaltuudella.
- Luvat ja valvontahankkeen toimeenpanosta osa maksuista siirtyy vuodelle 2021 ja siten vuoden 2018 määrärahasta perutaan 1 miljoonaa euroa (32.01.21) ja esitetään sen uudelleenbudjetointia momentille 32.01.01.
- Turvallisuus- ja kemikaaliviraston toimintamenoihin ehdotetaan 120 000 euron vähennys kemikaalilain soveltamisalan laajentumisen siirtymisestä v. 2021.
- Kaikissa toimintamenoissa lisäyksenä palkkausten tarkistukset.